

M Classics and Ancient Civilizations
Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archaeology
Vrije Universiteit Amsterdam

© 2026 Academion

www.academion.nl
info@academion.nl

Projectcode P2413

Inhoud

Samenvatting	4
Scoretabel	5
Introductie	6
Procedure	6
Panel	7
Informatie over de instelling en opleiding	8
Beschrijving van de beoordelingsstandaarden	9
Organisatie	9
Aanbevelingen van het vorige visitatiepanel	9
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	9
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	11
Standaard 3. Toetsing	17
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	19
Eindoordeel	20
Aanbeveling	20
Bijlage 1. Beoogde leerresultaten	21
Bijlage 2. Opleidingscurriculum	23
Bijlage 3. Opleidingscurriculum	24
Bijlage 4. Geraadpleegde materialen	25

Samenvatting

Beoogde leerresultaten

De opleiding hanteert een helder profiel dat zowel een interdisciplinair perspectief op de Oudheid biedt als de mogelijkheid tot verdieping in klassieke talen dan wel subthema's binnen de oudheidwetenschappen. Het profiel biedt brede carrièremogelijkheden, zoals een promotietraject of functies zoals leraar, onderzoeker, journalist en museummedewerker. De opleiding hanteert eigen eindtermen die gebaseerd zijn op de Dublin-descriptoren. De eindtermen zijn vanuit een wetenschappelijke oriëntatie op NLQF-niveau 7 geformuleerd. Een overweging is om AI-geletterdheid ook onderdeel te maken van de eindtermen. De opleiding heeft ruime contacten met het werkveld waarmee het profiel en het curriculum periodiek worden gespiegeld aan de actualiteit van de beoogde beroepen.

Onderwijsleeromgeving

De eindtermen zijn vertaald in een inhoudelijk actueel en logisch opgebouwd curriculum met duidelijke leerdoelen per vak. De toelatingseisen zijn adequaat en de opleiding speelt goed in op de diversiteit aan bachelorvooropleidingen en op de binnen- en buitenlandse achtergronden van studenten door goede begeleiding en veel ruimte voor interactie en vragen. De profilering is herkenbaar in het curriculum: studenten krijgen een brede opleiding met uitzonderlijk veel keuzemogelijkheden voor verdieping. Studenten krijgen voldoende internationale oriëntatie door de 'international classroom', de mogelijkheid om MasterLanguage-cursussen te volgen in het buitenland en het internationale karakter van het vakgebied. Dit verantwoordt de Engelse voertaal en opleidingsnaam voldoende. Het ruime contact met de nabije praktijk, zoals SPUI25, De Balie en het Allard Pierson, en de mogelijkheid om stage te lopen, beoordeelt het panel positief. Ook verwerven studenten goede onderzoeksvaardigheden door keuze uit onderzoeksprojecten en door een term paper met conferentie, en in de masterscriptie van 18 EC. De scriptiehandleiding is zeer duidelijk en de scriptieovereenkomsten geven helderheid over de vorm en omvang van de begeleiding, en zorgen voor een gelijkwaardige begeleiding van elke student.

Het gebruik van generative artificial intelligence (AI) staat op de agenda van de opleiding. Er is al een generiek beleid met drie pijlers (expertise, fraude en geletterdheid) en het is een aanbeveling om al die initiatieven te bundelen en, eventueel via de reeds opgerichte taskforce, tot structureel beleid te maken en uit te gaan voeren. Hierbij kan de opleiding ook aandacht besteden aan AI-geletterdheid en de kansen die AI biedt. Het programma is studeerbaar, getuige de lage uitval en de veelal nominale studieduur. Het kleinschalige karakter, de activerende werkvormen en de hoge betrokkenheid en deskundigheid van docenten en begeleiders zijn mooie kenmerken van deze opleiding. Ook voor studeren met een functiebeperking zijn er voldoende regelingen. Co-teaching is waardevol voor zowel docenten als studenten: het is mooi als de opleiding hier tijd en ruimte voor blijft maken. Een aandachtspunt voor het opleidingsmanagement is het beter faciliteren van scholing voor docenten gericht op bijvoorbeeld specialisering of AI.

Toetsing

De opleiding hanteert een duidelijke visie op toetsing vanuit de universiteit, die goed is uitgewerkt in een opleidingsspecifiek toetsbeleid. Regelingen rondom toetsing en beoordeling zijn vastgelegd in de **VU** Teaching and Examination Regulations (TER) voor de opleiding. Toetsen zijn gevarieerd, en passen goed bij de betreffende eindtermen en leerdoelen: de toetsing is valide. Ook is toetsing transparant en krijgen studenten goede feedback. Door de kalibraties die examinatoren zowel binnen een vak als overstijgend voor de verschillende vakken met elkaar hebben, zijn beoordelingen betrouwbaar. Voor toetsing houdt de opleiding vooral beheersgericht rekening met AI; de aanbeveling bij Standaard 2 reikt ook tot in Standaard 3.

De kwaliteit en het niveau van toetsen worden volgens de wettelijke vereisten in gezamenlijke afstemming geborgd door de facultaire examencommissies van de UvA en VU. De professionele werkwijze en proactieve advisering en communicatie op het gebied van toetskwaliteit door de examencommissies verdienen een compliment.

Gerealiseerde leerresultaten

Studenten realiseren de eindtermen op NLQF-niveau 7. De afstudeerwerken laten een mooie breedte aan originele, actuele en relevante onderwerpen zien en tonen goede academische en onderzoeksvaardigheden. Alumni kunnen kiezen uit een verscheidenheid aan carrièrepaden, onder andere in de wetenschapscommunicatie, in onderzoek of het voortgezet onderwijs. Afgestudeerden die als eerstegraads leraar willen gaan werken, zijn met het diploma van deze masteropleiding direct toelaatbaar tot een educatieve eenjarige masteropleiding. De opleiding geeft op aanvraag voorlichting en organiseert jaarlijks 'career events'. De opleiding besteedt aandacht aan 'transferable skills' waarmee studenten in uiteenlopende contexten aan de slag kunnen. Desalniettemin zijn studenten zich nog niet altijd goed bewust van alle mogelijkheden en is het een advies om de mogelijkheden en de bijgebrachte 'transferable skills' nog explicieter te communiceren naar studenten toe.

Scoretabel

Het panel beoordeelt de opleiding als volgt:

Masteropleiding Classics and Ancient Civilizations

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief

Het visitatiepanel heeft het rapport ingezien en is akkoord met de inhoud. Namens het panel,

Prof. dr. Kristoffel Demoen, voorzitter
Datum: 3 februari 2026

Drs. Marieke Schoots, secretaris

Introductie

Procedure

Visitatie

De masteropleiding Classics and Ancient Civilizations van de Vrije Universiteit (VU) werd op 3 en 4 november 2025 door een onafhankelijk peer review panel beoordeeld in het kader van de visitatiegroep WO Regiostudies 2. Dit cluster bestond uit 10 opleidingen van de Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit van Amsterdam, Vrije Universiteit Amsterdam, Universiteit Leiden en Radboud Universiteit. De opleiding van de VU werkt samen met Universiteit van Amsterdam (UvA) in het aanbieden van deze opleiding in het Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archaeology (ACASA). De beoordeling verliep volgens de procedure en standaarden van het NVAO Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland (d.d. 1 april 2024).

In opdracht van het cluster Regiostudies 2 verzorgde evaluatiebureau Academion de begeleiding van de visitatie. Fiona Schouten trad op als coördinator van het cluster en Marieke Schoots trad op als secretaris bij de visitatie van de opleiding. Zij zijn door de NVAO gecertificeerd en als secretaris geregistreerd.

Panelsamenstelling

In samenspraak met de instellingen en opleidingen stelde Academion het visitatiepanel samen, rekening houdend met de expertise en onafhankelijkheid van de leden. Om de onderlinge consistentie tussen de beoordelingspanels binnen het cluster te versterken droeg de coördinator vanuit Academion zorg voor een gezamenlijke instructie voor de panelleden en een vergelijkbare beoordelingswijze bij alle bezoeken. Ook was deze consistentie een aandachtspunt bij alle afsluitende bijeenkomsten van panels tijdens de bezoeken. Ten slotte zorgde overlap in beoordelingspanels van de verschillende bezoeken in het cluster voor verdere versterking van de consistentie. De samenstelling van de panels was daarbij zo vormgegeven dat aan ieder bezoek minstens één panellid deelnam die ook in een ander beoordelingspanel in het cluster zat.

De NVAO stemde op 7 oktober 2025 in met de samenstelling van het panel. De coördinator instrueerde de panelvoorzitter op 12 mei 2025 over diens rol binnen de visitatie volgens het Profiel van de voorzitter (NVAO 2016).

Vorbereiding

De contactpersonen van de instelling stelden voor het visitatiebezoek een bezoekprogramma op in overleg met de coördinator (zie Bijlage 3). De opleiding selecteerde vervolgens voor elke gespreksronde representatieve gesprekspartners. Daarnaast bepaalde de opleiding dat er tijdens het bezoek een ontwikkelgesprek zou worden gevoerd. Op basis van dit gesprek werd een apart ontwikkelverslag gemaakt.

In de aanloop naar de visitatie stuurde de opleiding een lijst van afgestudeerden van de studie jaren 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022, 2022-2023 en 2023-2024 naar de coördinator. Uit deze lijst selecteerde de panelvoorzitter in samenspraak met de coördinator eindwerken. Conform afspraken met de NVAO (d.d. 18 november 2024) is er, vanwege inhoudelijke overlap van de opleiding met die van de UvA, een reductie van eindwerken toegepast: er zijn 8 eindwerken van de UvA en 8 eindwerken van de VU geselecteerd (in plaats van de reguliere 15 per opleiding). Daarbij hielden de voorzitter en coördinator rekening met de spreiding van de eindcijfers, de beoordelaars, de afstudeerrichtingen en varianten (alleen voor de UvA). Van de UvA zijn er 5 van de afstudeerrichting Classics en 3 van de afstudeerrichting Ancient Studies geselecteerd. Van de VU zijn er 2 van de afstudeerrichting Classics, 5 van de afstudeerrichting Ancient Studies en 1 zonder

afstudeerrichting (uit 2022) geselecteerd. Ook werden er bij de UvA 2 deeltijddossiers geselecteerd. Deze selectie is representatief voor het aantal afgestudeerden in elke afstudeerrichting binnen de betreffende instelling. Voorafgaand aan het bezoek stelde de opleiding de geselecteerde eindwerken met bijbehorende beoordelingsformulieren beschikbaar aan het panel. Ook zond de opleiding het panel hun zelfevaluatierapport en aanvullende stukken toe (zie Bijlage 4).

De panelleden bestudeerden de ontvangen informatie en stuurden hun bevindingen op naar de secretaris. Het student-lid heeft geen eindwerken bestudeerd. De secretaris verzamelde de vragen en opmerkingen van het panel in een document en verspreidde dit onder de panelleden. Kort voor de visitatie hield het panel een vooroverleg waarin de voorlopige bevindingen naar aanleiding van het zelfevaluatierapport, de gelezen eindwerken en de taakverdeling ter sprake kwamen. Ook werd het panel geïnformeerd over het van toepassing zijnde beoordelingskader, de werkwijze en de planning van visitatie en rapportage.

Bezoek

Tijdens het visitatiebezoek sprak het panel met verschillende opleidingsvertegenwoordigers (zie Bijlage 3). Ook bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid heeft niemand gebruik gemaakt. Het panel beëindigde de visitatie met een intern overleg om de voorlopige bevindingen te formuleren. Ter afsluiting van de visitatie gaf de voorzitter een publieke mondelinge toelichting, waarin deze de voorlopige indrukken, algemene observaties en suggesties voor ontwikkelpunten van het panel presenteerde.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat voor aan de coördinator voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de secretaris het rapport naar de opleiding met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De secretaris paste de feitelijke onjuistheden in het rapport aan op aanwijzing van de panelvoorzitter. Vervolgens stelde het panel het rapport vast en stuurde de coördinator het naar de contactpersonen van de opleiding.

Panel

Het panel dat de masteropleiding Classics and Ancient Civilizations aan de Universiteit van Amsterdam beoordeelde, bestond uit de volgende leden:

- Prof. dr. K. (Kristoffel) Demoen, hoogleraar Oudgriekse Letterkunde aan de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, vakgroep Letterkunde, van de Universiteit Gent (België) [Voorzitter];
- Dr. R. (Rolf) Strootman, universitair docent Oude Geschiedenis aan de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. L. (Lieve) Van Hoof, hoogleraar in Ancient History and Classics aan de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, vakgroep Geschiedenis, van de Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. H. (Henriette) van der Blom, Professor of Ancient History aan de University of Birmingham (Verenigd Koninkrijk);
- Prof. dr. H. (Han) Lamers, Professor in Classics aan het Department of Philosophy, Classics, History of Art and Ideas van de University of Oslo (Noorwegen) [referent];
- H.F.J. (Heleen) Deen BA, masterstudent Classics and Ancient Civilizations aan de Universiteit Leiden [student-lid].

Alle panelleden, de secretaris en de instelling hebben een onafhankelijkheidsverklaring ondertekend en kunnen bevestigen dat de beoordeling in volledige onafhankelijkheid is uitgevoerd.

Informatie over de instelling en opleiding

Naam van de instelling:	Vrije Universiteit Amsterdam
Adres:	De Boelelaan 1105, 1081HV, Amsterdam
Website:	www.vu.nl
BRIN-nummer:	21PL
Status van de instelling:	Bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	Positief
Naam van de opleiding:	M Oudheidstudies (M Classics and Ancient Civilizations)
ISAT-nummer:	60821
Oriëntatie van de opleiding:	wo
Niveau van de opleiding:	Master (NLQF 7)
Studielast in EC:	60 EC
Onderwijstaal:	Engels
Beroepsvereisten:	Nee
Afstudeerrichtingen:	Classics Ancient Studies
Locatie:	Amsterdam
Variant(en):	Voltijd
Visitatiegroepindeling:	WO Regiostudies 2
Verleende graad:	MA
Inleverdatum NVAO:	1 mei 2026

Beschrijving van de beoordelingsstandaarden

Organisatie

De opleiding wordt sinds 2012 aangeboden binnen het samenwerkingsverband Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archaeology (ACASA) van de Universiteit van Amsterdam (UvA) en de Vrije Universiteit (VU), waarbij het onderwijsprogramma voor studenten aan beide universiteiten gelijk is. Op deze manier biedt ACASA ook de bacheloropleidingen Oudheidwetenschappen, Archeologie en Griekse en Latijnse Taal en Cultuur aan. ACASA valt bij de UvA binnen de Faculteit der Geesteswetenschappen en bij de VU binnen de Faculteit der Sociale en Geesteswetenschappen. De opleiding wordt gezamenlijk aangestuurd door een opleidingsdirecteur binnen de UvA en een opleidingsdirecteur vanuit de VU. Afstemming tussen beide faculteiten voor heel ACASA geschiedt ook op bestuurlijk niveau.

Aanbevelingen van het vorige visitatiepanel

Tijdens de vorige visitatie in 2019 is de opleiding positief beoordeeld. Het toenmalige panel zag onder andere de volgende positieve punten: het onderscheidende profiel binnen Nederland, de unieke profileringsmogelijkheden voor studenten, het inhoudelijk actuele programma, de keuze voor de Engelse taal, het docententeam, de toetsing en het gerealiseerde eindniveau. Verbeterpunten die het panel bij de vorige visitatie zag betroffen onder andere de verbinding tussen het profiel en de afstudeerrichtingen, de begeleiding bij het afstuderen, de aandacht voor beroepsperspectieven, de interferentie van toetsen en het afstudeertraject in het tweede semester, de consistentie van de feedback bij de scriptie, het gebruik van aparte beoordelingsformulieren voor beide beoordelaars bij het afstuderen en de borging door de examencommissie van de kwaliteit van toetsen voor andere vakken dan de afstudeerscriptie.

Het panel stelt vast dat de opleiding op deze aanbevelingen heeft gereflecteerd en deze heeft gebruikt om de opleidingskwaliteit te verbeteren. Het panel ziet dat de sterke punten behouden zijn en dat adviezen en aanbevelingen goed zijn opgepakt door de opleiding. Waar relevant worden bovenstaande punten bij de betreffende standaarden beschreven.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Profiel

De opleiding beoogt studenten op te leiden tot academisch gevormde en interdisciplinaire experts die over diepgaande kennis beschikken van één of meer talen, literaturen en culturen van het antieke Middellandse Zeegebied. De opleiding verwacht dat afgestudeerden in staat zijn primaire historische, literaire en archeologische bronnen zelfstandig, kritisch en methodisch verantwoord te analyseren en te contextualiseren binnen een interdisciplinair kader. De afstudeerrichting Classics biedt studenten daarbij een gevorderde beheersing van klassieke talen en tekstuele analyse, en de afstudeerrichting Ancient studies biedt studenten een brede cultuurhistorische en geschiedkundige oriëntatie. De opleiding bereidt studenten voor op een voortzetting van de studie in een promotietraject alsmede op functies waarin zelfstandig onderzoek, academische reflectie en wetenschappelijke communicatie centraal staan, zoals onderzoeker, journalist en museummedewerker. De afstudeerrichting Classics leidt bij uitstek op tot leraar Grieks en/of Latijn in het voortgezet onderwijs.

De opleiding heeft vanwege de uitstroom naar het buitenlandse werkveld een internationale benchmark uitgevoerd. In Nederland zijn er diverse andere Engelstalige en Nederlandstalige masteropleidingen Oudheidstudies en ook in het buitenland, zoals in de Verenigde Staten en Groot-Brittannië, zijn er Engelstalige masteropleidingen die zich richten op het interdisciplinair bestuderen van de Oudheid rond het Middellandse Zeegebied. De opleiding in Amsterdam heeft deze curricula bekeken en er inspiratie uit geput, maar concludeert dat de interdisciplinaire inbedding van de eigen opleiding sterker is door het samenwerkingsverband ACASA, waarbinnen docenten worden uitgewisseld met andere, aanpalende disciplines zoals archeologie en Griekse en Latijnse taal en cultuur, en docenten vanuit de disciplines ook samen college geven in de masteropleiding Classics and Ancient Civilizations (co-teaching: zie Standaard 2).

Het panel vindt dat de opleiding een helder profiel hanteert dat studenten zowel breedte als diepte biedt. Het profiel biedt in de ogen van het panel brede carrière mogelijkheden.

Beoogde leerresultaten

De opleiding heeft beoogde leerresultaten opgesteld op basis van de Dublin-descriptoren: Kennis en inzicht, Toepassen van kennis en inzicht, Oordeelsvorming, Communicatie en Leervaardigheden (zie Bijlage 1). Per Dublin-descriptor is een uitwerking gemaakt die specifiek bij deze opleiding past. De eindtermen zijn ontwikkeld vanuit het NLQF-niveau 7. Het landelijk vastgestelde referentiekader voor lerarenopleidingen, *Vakinhoudelijk masterniveau herzien*, bepaalt dat studenten na afronding van hun bachelor- en masteropleiding tenminste 180 EC talige en Oudheidvakken gehad moeten hebben om leraar klassieke talen te worden. Hieraan voldoet de opleiding in combinatie met de instroomeis van minimaal 90 EC klassieke talenonderwijs in de bacheloropleiding van de student.

De opleiding onderhoudt nauwe banden met het beroeps- en onderwijsveld, waarmee ze de eindtermen en het curriculum periodiek spiegelt aan de actualiteit. Zij doet dit bijvoorbeeld via contacten met voortgezet-onderwijsinstellingen, collega-masteropleidingen in binnen- en buitenland, lerarenopleidingen, Meesterschap Klassieke Talen (een landelijk initiatief ter bevordering van de vakdidactische kwaliteit van leraren) en het landelijke OIKOS-platform Klassieke Talen en Onderwijs (gericht op kennisuitwisseling tussen de academische wereld en het voortgezet onderwijs). ACASA heeft ook een werkveldadviesraad waarin alumni zitting hebben die in het voortgezet onderwijs, bij overheidsinstellingen of in het bedrijfsleven werken.

Het panel vindt dat de eindtermen logisch zijn afgeleid van het profiel, en vanuit een wetenschappelijke oriëntatie zijn opgesteld. Door de aansluiting van de eindtermen op NLQF-niveau 7 conformeert de opleiding zich tevens aan internationale eisen wat betreft het niveau van kennis en vaardigheden voor een masteropleiding. Dankzij de sterke verbindingen met het werkveld worden de eindtermen regelmatig gespiegeld aan het actuele werkveld. Het panel geeft de opleiding ter overweging mee om AI-geletterdheid onderdeel te maken van de eindtermen (zie ook Standaard 2).

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de opleiding een helder profiel hanteert dat zowel een interdisciplinair perspectief op de Oudheid biedt, als de mogelijkheid tot verdieping in klassieke talen dan wel subthema's binnen de oudheidwetenschappen. Het profiel biedt in de ogen van het panel brede carrière mogelijkheden, zoals een promotietraject of functies zoals leraar, onderzoeker, journalist en museummedewerker. De opleiding hanteert eigen eindtermen die gebaseerd zijn op de Dublin-descriptoren. Het panel vindt dat de eindtermen vanuit een wetenschappelijke oriëntatie op NLQF-niveau 7 zijn geformuleerd. Een overweging die het panel meegeeft, is om AI-geletterdheid ook onderdeel te maken van de eindtermen. De opleiding heeft ruime

contacten met het werkveld waarmee het profiel en het curriculum periodiek worden gespiegeld aan de actualiteit van de beoogde beroepen.

Conclusie

Het panel oordeelt dat de opleiding op standaard 1 voldoet.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Curriculum

De eindtermen zijn uitgewerkt in een eenjarig, Engelstalig curriculum met vakken van 6 EC (zie Bijlage 2). De opleiding start met een vak voor alle studenten: Story versus History (met wisselende thema's). Bij de meeste andere vakken heeft de student een keuze in het kader van de afstudeerrichting (Classics of Ancient Studies): het betreft een keuze tussen twee inhoudelijke vakken, of de keuze tussen een onderzoeksproject en een verdiepend vak (bijvoorbeeld gericht op Latijnse epigrafie, Griekse literatuur of Akkadisch). Ook heeft de student twee keer de mogelijkheid om een landelijke Master Language-cursus te volgen: deze cursussen worden in Utrecht of het buitenland (Rome of Athene) voor alle talenstudenten in Nederland aangeboden door een samenwerkingsverband van zeven universiteiten. Binnen beide afstudeerrichtingen onderzoeken studenten op interdisciplinaire wijze primaire bronnen vanuit een (hoofdzakelijk) Mediterraan perspectief, waarbij de nadruk ligt op het vinden van de connectie tussen regio's. De opleiding sluit af met een masterscriptie van 18 EC waarin de student een onderzoek uitvoert dat aansluit bij de afstudeerrichting.

De afstudeerrichting Classics besteedt veel aandacht aan de moderne literaire en taalkundige theorieën zoals intertekstualiteit en receptie, cognitieve taalkunde gecombineerd met narratologie. Verder richt deze afstudeerrichting zich op de Griekse en Latijnse taal, onder andere uit latere periodes, zoals de Late Oudheid, Byzantijnse tijd en de westerse Middeleeuwen. De afstudeerrichting in Ancient Studies wordt gekenmerkt door een brede en interdisciplinaire benadering van de Oudheid in de Middellandse-Zeeregio. Studenten die voor deze afstudeerrichting kiezen, bestuderen een wereld die drie continenten omvat: (Noord-)Afrika, Europa en Azië.

Gedurende het gehele programma hebben studenten relatief veel contact met de praktijk: door de situering van de opleiding in Amsterdam zijn er veel contacten en mogelijkheden nabij. Zo bezoeken studenten gezamenlijk theater en musea, vervullen ze stages bij hoofdstedelijke uitgeverijen of culturele instellingen en wonen ze lezingen bij, zoals in SPUI25, De Balie en het Allard Pierson. Ook kunnen studenten één keuzevak vervangen door een stage bij een organisatie naar keuze, zoals een archeologisch museum of bij de Nederlandse bank in het kader van oude munten.

Het panel oordeelt positief over het curriculum, dat logisch is afgeleid van de eindtermen. De verschillende vakken hebben heldere leerdoelen en het programma wordt als samenhangend ervaren door studenten. Het panel vindt dat de opleiding inhoudelijk goed in elkaar zit en zowel de breedte als de diepte uit het profiel goed dekt. Wel geeft het panel mee om consistentier te zijn in de keuze voor de Euraziatische context: als je ervoor kiest om te vermelden deze aan te bieden, dient dit ook breder in het curriculum te zitten dan alleen een focus op het Oude Nabije Oosten en het Mediterrane gebied, bijvoorbeeld door ook aandacht te geven aan Iran, Centraal-Azië en de Indische Oceaan-regio. Een andere opmerking van het panel is dat de opleiding gestoeld is op een interdisciplinair perspectief, maar dit komt volgens het panel nog niet in het volledige curriculum tot uiting: het archeologisch perspectief is bijvoorbeeld nog beperkt aanwezig in het curriculum.

Het panel spreekt van een diepgaande specialisatie binnen de vakken, en de ruime keuzemogelijkheden voor studenten zorgen ervoor dat studenten zich kunnen specialiseren op basis van hun eigen interesses, wat het panel toejuicht voor de gemotiveerde en geïnteresseerde doelgroep van studenten die voor deze opleiding kiest. Studenten ervaren ondanks de vele keuzes dat zij één studentengroep vormen omdat zij elkaar bij diverse vakken tegenkomen, wat het panel positief vindt voor de community-vorming onder studenten. Ook het ruime contact met musea en andere culturele instellingen in de buurt vindt het panel positief. Stages worden als heel zinvol ervaren door studenten die hiervoor hebben gekozen, en het panel adviseert de opleiding om de mogelijkheid om stage te lopen meer aan te moedigen onder studenten, omdat er nu nog niet veel studenten gebruik maken van deze mogelijkheid.

AI-geletterdheid

Binnen de opleiding wordt gesproken over het gebruik van generative artificial intelligence (vanaf hier afgekort als 'AI'), zowel onder docenten als studenten. Vanuit zowel de UvA als de VU is er een AI-beleid geformuleerd, waarin drie pijlers terugkomen: expertise, fraude en geletterdheid. Dit beleid wordt momenteel door individuele docenten van de opleiding vertaald in richtlijnen voor het gebruik van AI bij specifieke vakken en toetsen. De onderwijskundige afdelingen van de universiteiten bieden training en advies aan docenten op het gebied van AI (zie verderop in deze Standaard voor een opmerking van het panel hierover). Verder is er een beveiligde AI-omgeving beschikbaar die docenten voor hun eigen (onderzoeks)werk gebruiken en die ook voor studenten openstaat. Ook is de opleiding van plan om AI-richtlijnen op te nemen in de Teaching and Examination Regulations (TER) en is er recent een taskforce AI gestart binnen ACASA.

Het panel is positief over het beleid met de drie pijlers. In diverse Studiehandleidingen heeft het panel richtlijnen voor AI-gebruik in vakken en bij toetsen gezien, en het panel heeft van studenten gehoord dat zij weten wat er wel en niet mag op het gebied van AI. In de documentatie en de gesprekken is het panel opgevallen dat de uitwerking van het beleid nu vooral nog gericht is op 'beheersing' van het gebruik van AI. Het panel beveelt de opleiding aan om de volgende stap in deze noodzakelijke ontwikkeling te zetten: het formuleren van één gedeeld beleid dat in relevante documenten wordt geborgd en gezamenlijk wordt uitgevoerd, eventueel via de taskforce. Hierbij dient de opleiding ook AI-geletterdheid en de kansen die AI biedt mee te nemen volgens het panel. Ook geeft het panel de opleiding mee om de AI-geletterdheid van docenten expliciet mee te nemen in het AI-beleid.

Onderzoeksvaardigheden

Volgens de visie van ACASA is in deze tijd van grote, complexe, mondiale uitdagingen en onzekerheden, de brede, kritische en onderzoekende attitude van geesteswetenschappers meer dan ooit nodig. ACASA streeft daarom naar onderzoeksintensief onderwijs dat studenten voorbereidt op hun toekomstige persoonlijke, professionele en maatschappelijke rol. Onderzoekend leren, met een sterke nadruk op vaardigheden, is de voorwaarde voor dit type onderwijs, samen met inbedding van het onderwijs in een actieve, meertalige en internationale onderzoeksgemeenschap. Onderzoeksvaardigheden zoals academisch schrijven, presenteren en oordeelsvorming zijn -aansluitend op deze visie- in de gehele opleiding geïntegreerd in diverse vakken. Als keuzevak kunnen studenten één of twee keer een onderzoeksproject uitvoeren in een kleine groep (in 2025-2026 gericht op 'Women's literacy', 'Transtextual characters' of 'Travelling tales'). In deze onderzoeksprojecten sluiten studenten aan bij een onderzoeksproject van een docent, die hen ook begeleidt. Binnen het bestaande project voeren studenten een specifiek (deel)onderzoek uit, waarin zij samenwerken met het werkveld en de resultaten zowel schriftelijk moeten verslaan als aan het werkveld moeten presenteren, bijvoorbeeld met een tentoonstelling, presentatie of conferentie. In de

onderzoeksprojecten komen innovaties terug vanuit het vakgebied Digital Humanities, zoals het werken met digitale reconstructies of games.

De onderzoeksvaardigheden komen samen in de masterscriptie (18 EC), waarin studenten een onderzoek opzetten en uitvoeren. Voorafgaand aan het scriptietraject organiseert de opleiding een masterscriptiecolloquium, dat bestaat uit een serie van voorbereidende werkgroepbijeenkomsten waarin de studenten een aantal stappen afronden, zoals onderwerpkeuze, een globaal literatuuronderzoek en het formuleren van de vraagstelling. Tijdens het schrijven van de scriptie worden studenten begeleid door een docent met specifieke kennis over het onderwerp. Het aantal begeleidingsgesprekken en feedbackmomenten wordt met iedere student vastgelegd in een scriptieovereenkomst, waarbij ook wordt afgesproken hoe de begeleiding wordt gegeven en wat de deadlines zijn voor de student en de begeleider. Studenten zijn ook welkom om diverse onderzoeksseminars bij te wonen die worden georganiseerd door in Amsterdam gevestigde onderzoeksgroepen, zoals het Amsterdam Classics Seminar, het Style Seminar en het Amsterdam Late Antiquity Network. Deze groepen bieden lezingenreeksen, workshops en thematische discussies aan.

Het panel is positief over de aandacht voor het brede scala aan onderzoeksvaardigheden en vindt dit inderdaad passend voor dit type opleiding, zoals ACASA in haar visie heeft aangegeven. Ook studenten vinden dat ze goed worden opgeleid in onderzoeksvaardigheden. De begeleiding bij de onderzoeksprojecten en de masterscriptie wordt positief ervaren door studenten. Het panel complimenteert de opleiding met de uitstekende Studiehandleiding scriptie en de scriptieovereenkomsten die voor studenten helderheid geven over de vorm en hoeveelheid begeleiding. Deze zorgen voor een gelijkwaardige begeleiding van elke student, zo heeft het panel in het gesprek met studenten en alumni gehoord.

Instroom en toelating

De opleiding laat studenten met diverse wo-bachelorsdiploma's toe, zoals Oudheidwetenschappen, Geschiedenis, Archeologie, Filosofie en Griekse en Latijnse Taal en Cultuur. Studenten die de afstudeerrichting Classics willen volgen, dienen een bachelordiploma Griekse en Latijnse Taal en Cultuur te bezitten of minimaal 90 EC Griekse en Latijnse taal te hebben gehad in hun bacheloropleiding. Veel studenten die de bacheloropleiding Griekse en Latijnse Taal en Cultuur hebben gevolgd bij ACASA, stromen door naar deze masteropleiding. Er wordt geen premaster aangeboden voor toelating tot de opleiding. Studenten kunnen zich zowel bij de UvA als de VU inschrijven en krijgen een hoofdaccount bij de universiteit waar ze staan ingeschreven en een gastaccount aan de andere universiteit. Hierdoor kunnen studenten in alle nodige gebouwen en systemen. De meeste studenten schrijven zich in bij de UvA, een kleiner deel bij de VU. De opleiding heeft de afgelopen jaren een instroom gekend van iets onder de 30 studenten per jaar aan de UvA en VU samen. De afstudeerrichting Ancient Studies heeft meer studenten dan de richting Classics en ook is het aandeel buitenlandse studenten groter binnen Ancient Studies. Ongeveer een kwart van de studenten betreft buitenlandse instroom. Studenten kiezen vooral voor de opleiding vanwege de interdisciplinaire insteek en de brede carrièremogelijkheden, maar ook de Amsterdamse locatie en de sfeer speelden mee in de keuze van studenten.

Het panel vindt dat de opleiding passende toelatingseisen hanteert en is positief gestemd over het feit dat studenten onder andere voor deze opleiding kiezen vanwege een aantal specifieke kenmerken die de opleiding in de onderscheidende profilering benoemt, zoals de verdiepingsmogelijkheden en de interdisciplinariteit. De opleiding speelt goed in op de diversiteit van studenten door veel keuzemogelijkheden te bieden in het programma en doordat studenten met specifieke inhoudelijke vragen altijd bij docenten en begeleiders terecht kunnen voor extra informatie. Ook hoort het panel van studenten

dat zij veelal een gelijk niveau ervaren binnen de bijeenkomsten, onafhankelijk van welke Nederlandse of buitenlandse vooropleiding de studenten hebben.

Studeerbaarheid

Studenten vinden de opleiding studeerbaar. Waar studenten in het verleden nog weleens langer over hun studie deden, zijn de rendementen recent verbeterd en is de uitval momenteel laag. Het panel concludeert op basis hiervan dat het programma studeerbaar is.

Onderwijsvisie

De onderwijsvisie van ACASA is gebaseerd op zes aandachtspunten: (1) wisselwerking interdisciplinariteit-vakinhoud, (2) 'mixed classroom', (3) onderzoekend en 'lifelong' leren, (4) betrokkenheid en reflectiviteit, (5) 'constructive alignment' en (6) 'blended learning'. Deze visie sluit aan op de onderwijsvisie van de beide faculteiten van de UvA en VU waaronder ACASA en de opleiding vallen. De ACASA-opleidingen willen studenten opleiden tot academische professionals die zich primair kenmerken door een kritische en onderzoekende houding en het vermogen om complexe vraagstukken met een open, vaak discipline overstijgende blik te ontleden. De opleiding geeft voornamelijk les via 'seminars' en onderzoeksprojecten, en in beide onderwijsvormen staat interactie centraal. Voor de seminars wordt van studenten verwacht dat zij leeswerk, presentaties en vragen voorbereiden, zodat vragen en (peer)feedback centraal kunnen staan tijdens de bijeenkomsten. De seminars en onderzoeksprojecten zijn ontwikkeld voor studenten van deze specifieke master, maar staan als keuzevak open voor studenten van de (research)master Classics and Ancient Civilizations van ACASA. Dit vergroot de interdisciplinariteit van de bijeenkomsten via de nog bredere studentenpopulatie. Verder biedt de opleiding in het kader van blended learning oefenvragen en formatieve toetsen aan in de digitale leeromgeving Canvas.

Volgens het panel is de visie op onderwijs binnen de faculteiten en ACASA passend voor de opleiding. Het panel is positief over de prettige sfeer en de interactieve werkvormen binnen deze relatief kleinschalige opleiding. Docenten en studenten kennen elkaar en er is veel ruimte voor student-centred werkvormen en interdisciplinaire samenwerking tussen studenten.

Begeleiding en informatievoorziening

Studenten worden onder andere geïnformeerd via docenten, de online studiegids, e-mail en de digitale leeromgeving Canvas, waarop alle informatie over de vakken wordt gepubliceerd door docenten. In Studiehandleidingen worden studenten per vak geïnformeerd over onder andere leerdoelen, inhoud, werkvormen, literatuur en toetsing. De begeleiding van studenten geschiedt door docenten, een coördinator per afstudeerrichting, een studieadviseur en diverse andere begeleiders vanuit de universiteit als daar behoefte aan is. Op het gebied van studievoortgang en welbevinden worden studenten begeleid door de betreffende coördinator, die tevens docent is aan de opleiding. Dit gebeurt zowel in groepsbijeenkomsten, bijvoorbeeld op de introductiedag, als op individuele basis op verzoek van de student. Ook adviseert de coördinator studenten bij het kiezen van een onderwerp voor de masterscriptie. Dit gebeurt bewust heel tijdig, om de studievoortgang te bevorderen. Het contactpunt voor studenten met specifieke begeleidingsvragen is voor UvA studenten de ACASA-studieadviseur van de UvA, en voor VU-studenten de studieadviseur van de VU. De studieadviseur kan studenten eventueel doorverwijzen naar specifieke begeleiders zoals voor een functiebeperking of psychologische ondersteuning. Voor deze specifieke begeleiding wordt de universiteit waar de student de eerste inschrijving heeft, aangehouden. Voor studeren met een functiebeperking is er een beleid beschikbaar op de website van de VU, waarop studenten informatie over verschillende voorzieningen en begeleiding kunnen vinden, zoals ondersteuning bij dyslexie en AD(H)D, tentamenvoorzieningen en toegankelijkheid van gebouwen. Ook is er een 'diversity office' bij beide universiteiten, dat studenten met een meervoudige of complexe ondersteuningsbehoefte kan helpen.

Het panel is positief over de studiebegeleiding. Studenten vinden de digitale informatievoorziening via de digitale kanalen over het algemeen voldoende helder. Het panel ziet dat studenten van deze opleiding door hun studie-ervaring in hun bacheloropleiding niet veel ondersteuning nodig hebben, wat wordt gereflecteerd in het feit dat de ACASA-studieadviseur weinig studenten van deze masteropleiding ziet. Studenten geven aan dat als het nodig is, zij de studieadviseur weten te vinden, en dat zij ook goed bij docenten en de coördinatoren terecht kunnen met vragen. Het panel vindt de mogelijkheden voor extra ondersteuning bij een functiebeperking of bij andere bijzondere omstandigheden ruim voldoende.

Internationalisering en taalbeleid

De opleiding wordt in de Engelse taal aangeboden vanwege het vakgebied, dat bij uitstek gebruik maakt van Engelstalige bronnen, en de beroepsperspectieven van deze opleiding. Die perspectieven liggen deels in een Nederlandse context en vereisen dan vaak beheersing van de Engelse taal (bijvoorbeeld in het toerisme of het museumwezen, maar ook de wetenschapscommunicatie), en deels in buitenlandse functies, passend bij het vanzelfsprekende internationale vakgebied waarin de Oudheid rond het Middellandse Zeegebied wordt bestudeerd. Het panel vindt dat de opleiding goed heeft nagedacht over de Engelse taal in het curriculum en ondersteunt deze keuze omdat deze inderdaad past bij het Nederlandse en buitenlandse werkveld waarop de opleiding studenten voorbereidt.

Studenten werken op verschillende manieren aan hun internationale oriëntatie. Het vakgebied van de opleiding is zoals boven beschreven in de kern internationaal gericht door de studie van oude culturen en talen en het gebruiken van Engelstalige (en anderstalige) bronnen. Verder kunnen studenten Master Language-cursussen in het buitenland volgen (zie eerder in deze Standaard). Daarnaast biedt de opleiding een 'international classroom' aan studenten, waarin zowel buitenlandse als Nederlandse studenten zitten en zowel Nederlandse als buitenlandse docenten lesgeven, een internationale uitwisseling van kennis en ervaring. Van studenten heeft het panel gehoord dat Nederlandse en buitenlandse studenten samen optrekken binnen deze studie en er veel interactie is. Het panel concludeert dat de opleiding voldoende doet om studenten een internationale oriëntatie mee te geven.

Kwaliteit docententeam

Bij ACASA werken 56 docenten, van wie er 12 specifieke expertise hebben op het gebied van de oude geschiedenis en het oude nabije oosten en 21 op het gebied van Griekse en Latijnse taal en cultuur. Alle docenten aan de opleiding hebben expertise op het gebied van Oudheidwetenschappen. De andere ACASA-docenten hebben hun primaire expertise op het gebied van Archeologie of Filosofie. Iets meer dan de helft van de docenten heeft een aanstelling bij de UvA, en de rest bij de VU. Bijna alle docenten hebben een Basis Kwalificatie Onderwijs (BKO) of zijn bezig om deze te behalen. Een aantal docenten heeft tevens een Senior Kwalificatie Onderwijs (SKO). Met uitzondering van enkele juniordocenten heeft de gehele ACASA-docentenpool een PhD. Docenten zonder PhD geven geen onderwijs in de masteropleidingen. Alle docenten die in de masteropleiding lesgeven hebben een Cambridge certificaat op C1-niveau of hoger voor de Engelse taal. Docenten houden hun inhoudelijke kennis onder andere up-to-date door aan onderzoeksprojecten te werken, congressen te bezoeken en samen te werken met musea en culturele instellingen in het kader van opdrachten en studentenstages voor de opleiding.

Het panel heeft gesproken met een docententeam dat duidelijk samenwerkt als één team voor één opleiding, ongeacht aan welke universiteit de docent een aanstelling heeft. Hieruit blijkt voor het panel een vergaande samenwerking tussen de universiteiten binnen deze opleiding, die een basis vormt voor een eventuele vervolgstap als joint degree. Door 'co-teaching' binnen bepaalde vakken ontstaan er goede samenwerkingen tussen docenten, die leiden tot interessante onderzoeksprojecten voor docenten of

opdrachten voor studenten. Verder vindt het panel het docententeam deskundig, toegankelijk en uitermate betrokken richting opleiding en studenten. Het panel heeft gezien dat het team constant is gericht op verbetering van de opleiding en samenwerking met elkaar, wat zoals in dit rapport terug te lezen is resulteert in een goede opleidingskwaliteit. Als er docenten met een bepaald specialisme met pensioen gaan, wordt dat voldoende opgevangen door andere (junior) docenten. Docenten beheersen de Engelse taal in voldoende mate, wat ook door studenten wordt bevestigd. Een punt van aandacht dat het panel heeft gehoord, is dat docenten alleen voor BKO en SKO uren krijgen, maar dat er voor andere scholing (zoals op het gebied van AI of verdere specialisatie bij het overnemen van vakken na pensionering) geen tijd wordt vrijgemaakt. Het panel adviseert het opleidingsmanagement om het volgen van dergelijke scholing beter te faciliteren.

Overwegingen

De eindtermen zijn vertaald in een inhoudelijk actueel en logisch opgebouwd curriculum met duidelijke leerdoelen per vak. De toelatingseisen zijn adequaat en de opleiding speelt goed in op de diversiteit aan bachelor-vooropleidingen en binnen- en buitenlandse achtergronden van studenten door een goede begeleiding en veel ruimte voor interactie en vragen. Het panel herkent de profilering van de opleiding duidelijk terug in het curriculum: studenten krijgen een brede opleiding met uitzonderlijk veel keuzemogelijkheden voor verdieping. Studenten krijgen voldoende internationale oriëntatie door de 'international classroom', de mogelijkheid om MasterLanguage-cursussen te volgen in het buitenland en het internationale karakter van het vakgebied. Dit verantwoordt de Engelse voertaal en opleidingsnaam voor het panel voldoende. Het ruime contact met de nabije praktijk, zoals SPUI25, De Balie en het Allard Pierson, en de mogelijkheid om stage te lopen, vindt het panel positief. Ook verkrijgen studenten goede onderzoeksvaardigheden door keuze uit onderzoeksprojecten en een term paper met conferentie, en in de masterscriptie van 18 EC. Het panel complimenteert de opleiding met de duidelijke Scriptiehandleiding en de scriptieovereenkomsten die voor studenten helderheid geven over de vorm en hoeveelheid begeleiding, en zorgen voor een gelijkwaardige begeleiding van elke student.

Het gebruik van generative artificial intelligence (AI) staat op de agenda van de opleiding. Er is al een generiek beleid met drie pijlers (expertise, fraude en geletterdheid) en het panel beveelt de opleiding aan om al die initiatieven te bundelen en, eventueel via de reeds opgerichte taskforce, tot structureel beleid te maken en uit te gaan voeren. Het programma is studeerbaar, getuige de lage uitval en veelal nominale studieduur. Het kleinschalige karakter, de activerende werkvormen en de hoge betrokkenheid en deskundigheid van docenten en begeleiders zijn mooie kenmerken van deze opleiding. Ook voor studeren met een functiebeperking zijn voldoende regelingen. Co-teaching is waardevol voor zowel docenten als studenten, en het panel geeft de opleiding mee om daar de tijd en ruimte voor te blijven maken. Een aandachtspunt voor het opleidingsmanagement is om het volgen van scholing voor docenten gericht op bijvoorbeeld specialisering of AI beter te faciliteren.

Conclusie

Het panel oordeelt dat de opleiding op standaard 2 voldoet.

Standaard 3. Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toetsbeleid

De opleiding volgt het Toetsbeleid van de UvA en het Toetskader van de VU. In beide visies staan vier uitgangspunten centraal: (1) afstemming tussen eindtermen, leerdoelen en toetsvormen, (2) transparantie, (3) meerdere toetsmomenten en (4) kwaliteitsborging van toetsing. De uitgangspunten zijn uitgewerkt in een opleidingsspecifiek toetsbeleid in het Opleidingsplan. Hierbij is onder andere uitgewerkt hoe de vier uitgangspunten worden gehanteerd in het toetsprogramma, dat er zowel formatieve evaluatie als summatieve toetsing plaatsvindt en dat er om borging van toetskwaliteit te vergemakkelijken toetsdossiers zijn per vak met Studiehandleidingen, toetsen, antwoordmodellen en beoordelingsformulieren. Regelingen rondom toetsing en beoordeling zijn vastgelegd in de VU Teaching and Examination Regulations (TER) voor de opleiding. Het panel vindt dat er een heldere en aan de universiteit gekoppelde visie op toetsing is, die goed is uitgewerkt naar richtlijnen en regelingen voor de opleiding.

Toetsing en beoordeling

In een Toetsplan heeft de opleiding vastgelegd hoe eindtermen, leerdoelen, leerlijnen en toetsvormen samenhangen. Doorgaans is er één summatieve toets per vak van 6 EC. Naast summatieve toetsen, zet de opleiding ook (digitale) oefentoetsen en formatieve evaluatie in. Summatieve toetsen worden opgesteld met betrokkenheid van minimaal twee docenten. Examinatoren kalibreren regelmatig met elkaar over de beoordelingscriteria binnen de vakken, en vakoverstijgend in jaarlijkse stafoverleggen en voor scripties elke twee tot drie jaar in een kalibratiebijeenkomst. Ook blijven examinatoren op elkaar afgestemd door co-teaching (zie Standaard 2) en doordat mondelinge tentamens door twee examinatoren worden beoordeeld. Toetsvormen die de opleiding hanteert zijn onder andere essays, schriftelijke tentamens, literatuur reviews, individuele en groepsgewijze schriftelijke opdrachten en (aanvullende) (groeps)presentaties. Hierbij worden academische vaardigheden geïntegreerd met vakinhoud getoetst en komen onderzoeksvaardigheden expliciet terug bij de toetsing van de onderzoeksprocessen, de Term paper en de afstudeerscriptie. In Studiehandleidingen worden studenten geïnformeerd over de toetsing en beoordeling voor het betreffende vak.

Het panel heeft een selectie van toetsdossiers ingezien, en vindt dat de kwaliteit, het niveau en de inhoud van de toetsen goed op orde zijn. Het feit dat er toetsdossiers zijn, vindt het panel helpend voor de borging door de examencommissie. Het panel vindt dat de opleiding een gebalanceerd en samenhangend toetsprogramma heeft met afwisselende toetsvormen. Toetsen zijn valide en passen bij de eindtermen en leerdoelen. Studenten weten goed wat er van hen wordt verwacht bij toetsen, en geven aan dat beoordelingen inzichtelijk verlopen. Examinatoren stemmen op goede wijze af over beoordelingen. Het panel trekt hier de conclusie uit dat toetsen en beoordelingen transparant en betrouwbaar zijn. Ook vinden studenten dat zij tussentijds en bij beoordelingen goede en uitgebreide feedback krijgen. Indien een toets een groepsopdracht omvat, wordt de student altijd individueel beoordeeld, zo heeft het panel van studenten en examinatoren gehoord. Ook heeft het panel dit in toetsdossiers teruggezien. Voor toetsing houdt de opleiding vooral beheersgericht rekening met AI; het panel heeft hiertoe reeds een aanbeveling geformuleerd bij Standaard 2 en geeft de opleiding mee om ook het toetsprogramma aan te passen op AI-gebruik, zowel wat betreft wat is toegestaan als waar gebruik van AI een meerwaarde heeft.

Beoordeling afstuderen

De scriptie wordt beoordeeld door de begeleider en een tweede, onafhankelijke examiner. Beide beoordelaars hebben een BKO en een PhD. De beoordelaars maken eerst een eigen, onafhankelijk oordeel op en vullen elk een eigen beoordelingsformulier in, waarna zij tot consensus over het oordeel dienen te komen en gezamenlijk een beoordelingsformulier invullen, dat naar de student wordt gecommuniceerd. Bij een verschil van meer dan twee punten of een verschil tussen een onvoldoende en een voldoende, wijst de examencommissie een derde, beslissende, beoordelaar aan.

Het panel vindt deze beoordelingsprocedure goed ingericht. In de afstudeerdossiers ziet het panel dat de beoordelingsprocedures goed worden gevolgd, en dit leidt volgens het panel tot navolgbare en herkenbare oordelen over de scriptie.

Kwaliteitsborging toetsing en beoordeling

De kwaliteit van toetsing en beoordeling wordt geborgd door twee examencommissies: de facultaire examencommissie van de UvA en de facultaire examencommissie van de VU. In zowel de examencommissie van de UvA als de VU zitten leden vanuit de opleiding en een extern lid, en is er ondersteuning van een ambtelijk secretaris. De afgevaardigden van de opleiding uit beide examencommissies, en de betreffende voorzitters en ambtelijk secretarissen, overleggen periodiek over onder andere individuele verzoeken van studenten, fraudezaken, de aanwijzing van examinatoren en de kwaliteitscontroles voor toetsing. Omdat de administratie van ACASA bij de UvA is belegd, is afgesproken dat gevallen en situaties die de gezamenlijke opleiding betreffen door de UvA-examencommissie worden afgehandeld. Als het om individuele verzoeken gaat die geen relatie hebben met gezamenlijk gegeven onderwijs, bijvoorbeeld generieke uitzonderingen vanwege een functiebeperking of diplomaverstrekking, dan vindt de afhandeling plaats bij de examencommissie van de universiteit waar de student is ingeschreven.

De kwaliteitscontroles voor toetsen en beoordelingen vinden op verschillende manieren plaats voor de vakken en studenten die bij de betreffende universiteit staan ingeschreven. Ten eerste controleert de UvA-examencommissie elk jaar 10 procent van de masterscripties op kwaliteit en beoordelingsproces, en informeert de examencommissie van de VU, en het opleidingsmanagement van beide universiteiten hierover. Daarnaast voert de Toetscommissie van de UvA steekproefsgewijze controles uit op toetsdossiers van verschillende vakken, om de kwaliteit daarvan te borgen. De Toetscommissie rapporteert hierover aan beide examencommissies. Vanuit de VU controleert de Toetskamer onder mandaat van de examencommissie jaarlijks een aantal toetsdossiers en een steekproef van masterscripties, om vervolgens aan beide examencommissies te rapporteren. De selectie van de toetsdossiers die bekeken wordt, wordt jaarlijks door de Toetscommissie en de Toetskamer zelf bepaald, op basis van eigen inzichten, signalen binnen beide examencommissies en eventuele andere signalen zoals van de opleidingscommissie. Uiteraard stemmen de Toetscommissie (UvA) en Toetskamer (VU) met elkaar af welke toetsdossiers en masterscripties er worden bekeken, zodat er geen dubbel werk gebeurt.

Het panel stelt vast dat de beide examencommissies de kwaliteit van toetsing en beoordeling in gezamenlijkheid op goede wijze borgen volgens de wettelijke vereisten. De beide examencommissies en de Toetscommissie en Toetskamer stemmen daarbij goed en zeer regelmatig met elkaar af, en kiezen getuige de gesprekken met vertegenwoordigers van de examencommissie en de studenten altijd eenzelfde werkwijze richting studenten als het gaat om individuele verzoeken. Verder complimenteert het panel de examencommissies met hun actieve rol bij de controle van de toetskwaliteit, en de gesprekken die de commissies hierover met het management voeren om verdere professionalisering van examinatoren en verbetering van toetsing aan te jagen.

Overwegingen

De opleiding hanteert een duidelijke visie op toetsing vanuit de universiteit, die goed is uitgewerkt in een opleidingsspecifiek toetsbeleid. Regelingen rondom toetsing en beoordeling zijn vastgelegd in de VU Teaching and Examination Regulations (TER) voor de opleiding. Toetsen zijn gevarieerd, en passen goed bij de betreffende eindtermen en leerdoelen. Het panel leidt hieruit af dat de toetsen valide zijn. Ook is toetsing transparant en krijgen studenten goede feedback. Door de kalibraties die examinatoren zowel binnen een vak als overstijgend voor de verschillende vakken met elkaar hebben, zijn beoordelingen betrouwbaar. Voor toetsing houdt de opleiding vooral beheersgericht rekening met AI; het panel heeft hiertoe reeds een aanbeveling geformuleerd bij Standaard 2 en adviseert om in het AI-beleid ook toetsing en beoordeling mee te nemen. De kwaliteit en het niveau van toetsen worden volgens de wettelijke vereisten in gezamenlijke afstemming geborgd door de facultaire examencommissies van de UvA en VU. Het panel complimenteert de examencommissies met de professionele werkwijze en proactieve advisering en communicatie op het gebied van toetskwaliteit.

Conclusie

Het panel oordeelt dat de opleiding op standaard 3 voldoet.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Gerealiseerd niveau

Het panel heeft 16 afstudeerdossiers (8 van de UvA en 8 van de VU) bestudeerd voorafgaand aan het visitatiebezoek. De afstudeerdossiers bestaan uit een masterscriptie met het beoordelingsformulier. Afgestudeerden realiseren de eindtermen op NLQF-niveau 7 en het panel spreekt over het algemeen van goede eindwerken. Hierbij ziet het panel geen verschil tussen het niveau dat UvA- en VU-studenten behalen. De eindwerken passen inhoudelijk goed bij de betreffende afstudeerrichting van de student. De afstudeerwerken laten een mooie breedte aan originele, actuele en relevante onderwerpen zien, zoals 'The role of pudicitia and sophrosyne in the accounts of Lucretia in Livy and Cassius Dio', 'The development in numismatic portraiture before and after divinisation', 'Imperial women' en 'Populism in Cicero's Pro Sulla'. Studenten tonen goede onderzoeksvaardigheden en uitstekende Engelstalige academische schrijfvaardigheden.

Functioneren afgestudeerden

Alumni komen terecht in een verscheidenheid aan functies in de culturele sector (musea, bibliotheken, erfgoedinstellingen, uitgeverijen en media), onderwijs (leraar voortgezet onderwijs) en de publieke sector (consultancy, dienstverlening). Studenten van de afstudeerrichting Ancient Studies werden bijvoorbeeld medewerker bij het Allard Pierson, informatiespecialist bij de VU-bibliotheek, PhD-kandidaat, documentairemaker of reisagent. Vanuit de afstudeerrichting Classics stromen de meeste studenten door naar een lerarenopleiding om docent klassieke talen te worden in het voortgezet onderwijs. Alumni zijn direct toelaatbaar tot educatieve eenjarige masteropleidingen, die hen opleiden tot eerstegraads bevoegdheid (zie ook Standaard 1).

Ieder jaar worden er één of twee 'career events' georganiseerd binnen ACASA, waar studenten kennis kunnen maken met alumni en organisaties om ideeën op te doen over carrièreperspectieven. Ook besteden

individuele docenten en coördinatoren op verzoek van studenten aandacht aan diverse carrièremogelijkheden.

Het panel heeft van studenten vernomen dat studenten die geen lerarencarrière ambiëren niet altijd goed weten wat ze met hun opleiding kunnen doen in de toekomst. De opleiding herkent dit en geeft aan dat niet alle studenten de 'career events' bezoeken of om advies vragen, en dat studenten zich niet altijd bewust zijn van het feit dat zij 'transferable skills' leren in de opleiding die in veel functies en contexten toegepast kunnen worden, zoals presentatie- en communicatievaardigheden. Het panel is positief over de 'transferable skills' die het in het curriculum heeft gezien en de voorlichtingen die gegeven worden. Het moedigt de opleiding aan om deze verder te expliciteren in documentatie zoals de studiegids, en om studenten actief te blijven aanmoedigen om de 'career events' te bezoeken en hun vragen te stellen.

Overwegingen

Het panel concludeert dat studenten de eindtermen op NLQF-niveau 7 realiseren. De afstudeerwerken laten een mooie breedte aan originele, actuele en relevante onderwerpen zien en tonen goede academische en onderzoeksvaardigheden. Alumni kunnen een verscheidenheid aan carrièrepaden kiezen, onder andere in de wetenschapscommunicatie, in onderzoek of het voortgezet onderwijs. Afgestudeerden die als eerstegraads leraar willen gaan werken, zijn met het diploma van deze masteropleiding direct toelaatbaar tot een educatieve eenjarige masteropleiding. De opleiding geeft op aanvraag voorlichting en organiseert jaarlijks 'career events'. De opleiding besteedt aandacht aan 'transferable skills' waarmee studenten in vele contexten aan de slag kunnen. Desalniettemin zijn studenten zich nog niet altijd goed bewust van alle mogelijkheden en adviseert het panel de opleiding daarom om de mogelijkheden en de bijgebrachte 'transferable skills' nog explicieter te communiceren naar studenten toe.

Conclusie

Het panel oordeelt dat de opleiding op standaard 4 voldoet.

Eindoordeel

Het panel oordeelt dat de masteropleiding Classics and Ancient Civilizations voldoet aan alle standaarden. Het eindoordeel van het panel over de masteropleiding Classics and Ancient Civilizations is om die reden positief.

Aanbeveling

1. Formuleer één gedeeld AI-beleid dat in relevante documenten wordt geborgd en gezamenlijk consistent wordt uitgevoerd, waarbij ook aandacht wordt geschonken aan AI-geletterdheid om kansen die AI biedt te benutten.

Bijlage 1. Beoogde leerresultaten

Knowledge and understanding

K1. The student has insight into the key research methods in the field of study. The key research methods are specified under A5, as applied to one or more of the areas and periods covered by the degree programme specified under K2.

K2. The student builds on previously acquired knowledge and in particular acquires insight into some specialist parts of the field of study and/or parts of (other) fields. This knowledge concerns Greek and Latin language and literature (Classics specialisation), or Akkadian language and literature or one period-based and thematic specialisation in the field of Ancient Studies (Ancient Studies specialisation).

K3. The student has a good understanding of the relationship between Classics and Ancient Studies on the one hand, and modern society on the other; and is able to critically reflect on it.

Applying knowledge and understanding

A1. The student is able to independently carry out research in the field of study. The student is able to independently formulate questions with regard to the field of study, to operationalise those questions and represent them in a research plan.

A2. The student is able to assess the academic practice in line with the Netherlands Code of Conduct for Academic Practice (see the Netherlands Code of Conduct for Research Integrity on the website of the UvA: Academic Integrity).

A3. The student is able to answer scientific questions using knowledge of a specialism within the degree programme.

A4. The student can connect the scientific knowledge and insights gained in the field of study to social issues and apply them within a broader or multidisciplinary context.

Programme-specific addition:

A5. The student can independently apply one of the following disciplinary approaches to ancient texts, or a combination of these approaches: synchronic approach (linguistic-narratological), diachronic approach (intertextuality, reception), or historical approach (interpretation of sources within their historical context).

Judgement

J1. The student can connect to recent scientific practise within the field of study, interpret and assess its results, and take up their own position within it.

J2. The student is able to assess relevant academic literature.

J3. The student is able to reflect on the implications of the insights in their own field of study for relevant institutional contexts and contemporary societal issues.

Programme-specific addition:

J4. The student has a basic understanding of each of the disciplinary approaches to ancient texts (as mentioned above), and is able to discuss and reflect on their respective contributions to the interpretation of ancient sources in the framework of an interdisciplinary dialogue within Classics & Ancient Studies;

J5. The student has an expert knowledge of influential and current theoretical and methodological developments (within or outside the field of Classics and Ancient Studies) applicable to the interpretation of classical texts and/or historical sources and is able to apply these to his or her own research of the ancient world and its reception.

Communication

C1. The student is able to report orally and in writing on independent research in a way that complies with the common academic conventions in the field of study.

C2. The student is able to present any scientific knowledge and insights gained during the degree programme and transfer them to an audience broader than the academic community.

Learning skills

L1. The student is able to work in a team and to provide and incorporate feedback in a constructive way.

L2. The student is able to reflect on their own position in the field of study of the degree programme, and on the knowledge that they have acquired and to identify areas of development.

Programme-specific addition:

L3. The student is able to reflect on concepts and methods that are relevant for executing a larger, team-based research project and their application to the primary source material related to the project.

Bijlage 2. Opleidingscurriculum

1MA Classics and Ancient Civilizations 2025-2026

Specializations/Tracks: **Classics** and **Ancient Studies**

Period 1	Period 2	Period 3	Period 4	Period 5	Period 6
Story vs. History: Borders and Barbarians (UvA/6 EC)	The Ancient World & Modern Theory: Female Perspectives (VU/6 EC) or Creative Imitation in Ancient, Medieval and Renaissance Latin Literature (MaLa/6 EC)*	Term Paper plus Conference (VU/6 EC) or Greek Epigraphy (MaLa/6 EC)	Research Project 1: Women's Literacy (VU/6 EC) or Research Project 2: Transtextual Characters (UvA/6 EC) or Latin Epigraphy (MaLa/6 EC)	Research Project 3: Travelling Tales (VU/6 EC) or Canonicity: Highlights from Greek Literature (MaLa/6 EC)* or Master Seminar Akkadian (VU/6 EC) or Ancient Judaism: Ethnicity, Politics, Religion (UvA/6 EC)	
Classics The Language of Literature in Odyssey XI and Aeneid VI (UvA/6 EC) Ancient Studies Politics and Society: Rome and the Creation of Empire (UvA/6 EC)	Classics Echoing Texts and Themes: Medea, Intertextual Heroine (VU/6 EC) Ancient Studies Religion and Society: From Constantine to Muhammad (VU/6 EC)		Master thesis (UvA or VU/18 EC)		

* The Masterlanguage courses *Creative Imitation* and *Canonicity* can only be taken by students of **Classics**

Bijlage 3. Opleidingscurriculum

Maandag 3 november 2025

Locatie: VU

10:30	10:45	Welkom / aankomst panel
10:45	11:15	Intern overleg panel
11:15	12:00	(Faculteits)management
12:00	12:15	Pauze
12:15	13:00	Studenten en alumni B Griekse en Latijnse taal en cultuur (incl. leden OC)
13:00	13:45	Lunch
13:45	14:30	Docenten B Griekse en Latijnse taal en cultuur (incl. leden OC)
14:30	14:45	Pauze
14:45	15:30	Studenten en alumni B Oudheidwetenschappen (incl. leden OC)
15:30	15:45	Pauze
15:45	16:30	Docenten B Oudheidwetenschappen (incl. leden OC)
16:30	17:00	Intern overleg panel

Dinsdag 4 november 2025

Locatie: UvA

08:45	09:00	Aankomst panel
09:00	09:45	Studenten en alumni M Oudheidstudies (incl. leden OC)
09:45	10:00	Pauze
10:00	10:45	Docenten M Oudheidstudies (incl. leden OC)
10:45	11:00	Pauze
11:00	12:00	Examencommissies (VU en UvA)
12:00	14:30	Intern overleg panel – opstellen bevindingen (incl. lunch)
14:30	15:15	Eindgesprek management
15:15	15:45	Intern overleg panel
15:45	16:45	Ontwikkelgesprek
16:00		Mondelinge terugkoppeling door panelvoorzitter

Bijlage 4. Geraadpleegde materialen

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek 8 eindwerken van de masteropleiding Classics and Ancient Civilizations bestudeerd. De gegevens van de eindwerken zijn op aanvraag beschikbaar bij Academion.

Daarnaast heeft het panel voor en tijdens het bezoek onder andere de volgende materialen geraadpleegd:

Zelfevaluatie rapport master Classics and Ancient Civilizations

Teaching and Examination Regulations master Classics and Ancient Civilizations 2025-2026 UvA

Teaching and Examination Regulations master Classics and Ancient Civilizations 2025-2026 VU

Toetsplan master Classics and Ancient Civilizations

Overzicht docenten ACASA

Research projects manual master Classics and Ancient Civilizations

Thesis manual master Classics and Ancient Civilizations

Kengetallen master Classics and Ancient Civilizations

Lijst van afgestudeerden master Classics and Ancient Civilizations

Oplegger master language

UvA Instellingsplan 2021-2028

UvA Onderwijsvisie

UvA Beleidskader GenAI en diverse andere beleidsdocumenten voor AI

UvA Kader studeren met een functiebeperking

UvA Onderwijskwaliteitsbeleid

UvA Jaarverslag examencommissie 2022-2023 en 2023-2024

UvA Jaarverslag opleidingscommissie 2022-2023 en 2023-2024

UvA Facultair strategisch plan Geesteswetenschappen

UvA Opleidingsjaarverslagen

UvA Stagereglement

UvA Kader Toetsbeleid

UvA Toetsbeleid Faculteit Geesteswetenschappen

Selectie van toetsdossiers waar UvA penvoerder van is

VU Instellingsplan 2020-2025

VU Onderwijsvisie

VU Kader GenAI

VU Handboek Onderwijskwaliteit

VU Jaarverslag examencommissie 2022-2023 en 2023-2024

VU Jaarverslag opleidingscommissie 2022-2023 en 2023-2024

VU Meerjarenvisie Faculteit Sociale en Geesteswetenschappen

VU Kader Kwaliteitszorg Faculteit Sociale en Geesteswetenschappen

VU Opleidingsjaarverslagen

VU Stagehandreiking

VU Toetskader

VU Toetsbeleid Faculteit Sociale en Geesteswetenschappen

Selectie van toetsdossiers waar VU penvoerder van is